

Comentariul operei Mesterul Manole de Lucian Blaga - partea a treia

Momentul culminant, de maxima tensiune, este acela in care se praveleste, cu un urias ciocan, asupra zidului, incercand sa-si elibereze victima "Nu mai vreau nimic, nu mai vreau nimic. Pe ea din piatra o vreau!". Acel splendid motiv folcloric ("Manole. Manole, mestere Manole, zidul rau ma strange..."), glasul Mirei din piatra, rasuna ca un clopot uman in adancul fiintei lui Manole. Ca un pietrificat, realizand jertfa suprema, Manole obiectivizeaza aceasta mare durere personala in universul tuturor durerilor umane: "Undeva s-a oprit un vant. Undeva a continut un glas. Straini suntem in marea singuratate si-n vesnica pierdere..."

Manole este constient ca a implinit un destin, fiind unealta lui. Dupa ce "trage clopotul complet si fara smerenie de parca s-ar fi certat cu el", cauta eliberarea din propria-i cauza prin moarte. Ultimele sale cuvinte rasuna ca un testament, dar si ca o apoteozare a adevarului ca jertfa n-a fost zadarnica.

"Cand noi nu vom mai fi, apa si adancul padurilor vor mai vui aici, amintindu-ne fara sa ne numeasca, surd si cumplit, a-u, a-u! din veac in veac."

In mitul Mestenilui Manole, reconstituit poetic de Blaga, chemarea trupului sacrificat in zidul manastirii nu este chemarea unei superstitii, ci strigatul geniului zamislitor al omului, care-si cucereste eternitatea prin aceasta jertfa - niciodata prea mare cand este in slujba unei opere mari. Femeia jertfita este o "mireasa a mortii" care aduce si gireaza o viata, o opera Dupa acceptarea acestui sacrificiu, Mesterul intelege sa-si desavarseasca, cu atat mai mult, creatia prin propria moarte, liber consimtita ca sens al propriei sale libertati de a alege si hotari.

Aceasta spre deosebire de modelul folcloric in care "o fiinta din afara" - vointa domnitorului - hotaraste moartea faimosului zidar, iar acesta incearca sa se salveze cu aripi de zbor, ca un Icar al altor timpuri. Caderea lui Manole de pe ziduri este, de fapt, tot un "zbor", dar implinit cu un alt scop: pentru a-si gasi, deliberat, "odihna de piatra".